

ทักษะผู้บริหารกับการดำเนินงานกิจการนักเรียน
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี
Administrators' Skill and Operation of Student Affairs
in Schools Under Secondary Educational Service Area Office
Ratchaburi

¹ชลิท สมศรี ²มัทนา วังถนอมศักดิ์

¹ Chalit Somsri ² Mattana Wangthanomsak

¹²คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร

¹² Faculty of Education, Silpakorn University

¹Corresponding Author, Email: tchalit.somsri@gmail.com

Received November 20, 2023; Revised June 29, 2024; Accepted: June 29, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อทราบ 1) ทักษะผู้บริหารโรงเรียน 2) การดำเนินงานกิจการนักเรียน และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารกับการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี กลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี จำนวน 24 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และหัวหน้างานกิจการนักเรียนจำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 48 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะผู้บริหารและการดำเนินงานกิจการนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ทักษะผู้บริหารโรงเรียนกับการดำเนินงานกิจการนักเรียน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ระดับสูงในลักษณะคล้อยตามกันทุกคู่

คำสำคัญ: ทักษะผู้บริหาร; การดำเนินงานกิจการนักเรียน; โรงเรียน

Abstract

The purposes of this research were to determine 1) the skills of school administrators 2) the student affairs operations 3) the relationship between the skills of school administrators and student affairs operations of schools under the

Secondary Educational Service Area Office Ratchaburi. The sample consisted of 24 schools under the Secondary Educational Service Area Office Ratchaburi, with 2 informants per school: a school director and a student affairs supervisor, totaling 48 respondents. The instrument was a questionnaire about administrative skills and student affairs operations. The statistics were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and analysis of the Pearson's Product Moment Correlation Coefficient. The research results were as follows: 1) The skills of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Ratchaburi, overall and in each aspect, were at the highest level 2) The student affairs operations in schools under the Secondary Educational Service Area Office Ratchaburi, overall and in each aspect, were at the highest level 3) The skills of school administrators and student affairs operations were found to be correlated at the .01 level of statistical significance with a high level of correlation.

Keywords: Administrators' Skills; Operation of Student Affairs; School

บทนำ

ความสามารถของผู้บริหารสัมพันธ์กับความก้าวหน้าขององค์กร เพราะงานบริหารคืองานที่กำหนดทิศทางและนโยบายสำคัญ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นความสำคัญของการบริหารจึงมีความมุ่งหวังให้ ผู้บริหารทุกคนมีคุณภาพ บริหารอย่างเป็นระบบและเป็นผู้นำทางวิชาการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2562) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้ในนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ข้อ 4 ยกระดับความแข็งแกร่งมาตรฐานวิชาชีพครูและผู้บริหาร ให้ผู้บริหารโรงเรียนมีความสามารถในการบริหารจัดการและเป็นผู้นำทางวิชาการ ครูและผู้บริหารโรงเรียนประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน สร้างความมั่นใจและไว้วางใจ ส่งเสริมให้รับผิดชอบต่อผลที่เกิดกับนักเรียนที่สอดคล้องกับวิชาชีพ (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559) จากการศึกษาสภาพการบริหารตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี พบว่า การดำเนินงานกิจการนักเรียนมีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด ซึ่งอยู่ในอันดับ 3 จากทั้งหมด 8 อันดับ โดยเรียงลำดับดังนี้ 1) งานวิชาการ 2) งานแผนงานและประกันคุณภาพ 3) งานกิจการนักเรียน 4) งานธุรการ 5) งานบริการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม 6) งานชุมชนและภาคีเครือข่ายงานบุคคล 7) งานการเงินและพัสดุ 8) งานบุคคล โดยที่งานกิจการนักเรียนอยู่ในอันดับ 3 จากทั้งหมด 8 อันดับ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี, 2565) จากข้อมูลข้างต้น โรงเรียนทุกโรงเรียนต้องค้นหาข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนตนเองจะทำให้รู้ทิศทางการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะงานกิจการนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนจึงมีหน้าที่ในการอบรมบ่มเพาะนิสัย นักเรียน แก้ไขปัญหา ขัดเกลา และปลูกฝังสิ่งที่ดีงามให้เกิดแก่เด็ก ให้เด็กได้พัฒนาตนให้เจริญงอกงามทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นผู้มีความรู้ จริยธรรม

และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องจัดเตรียมนักเรียนให้มีคุณสมบัติสอดคล้องกับสภาพสังคมไทย ตัวแปรที่สำคัญที่สุดในการบริหารจัดการเพื่อที่จะนำพาไปสู่เป้าหมาย คือ ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งจะต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาตนเองสู่การเป็นผู้นำที่ดี มีทักษะความเป็นผู้นำ มีปัญญา มีความรู้ความสามารถ มีความฉลาดทางอารมณ์ มีความกล้าหาญทางจริยธรรมและมีทักษะในการใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาเพื่อการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพทั่วทั้งโรงเรียน โดยเฉพาะงานที่มุ่งพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดแก่เด็กโดยตรงคืองานบริหารกิจการนักเรียน สำหรับผู้บริหารที่มี ทักษะผู้นำ จะสามารถเชื่อมโยงสภาพปัจจุบันกับภาพอนาคต มุ่งพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทักษะผู้บริหาร เป็นความสามารถทางการบริหารที่ผู้บริหารจำเป็นต้องมีในการบริหารโรงเรียน เพื่อให้ภารกิจบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ทักษะผู้บริหาร เกิดจากการนำความรู้ ประสบการณ์ที่สะสมมาผสมผสานกับความชำนาญมาดำเนินการจนทำให้เกิดประสิทธิผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ได้ศึกษาสภาพการบริหารตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา มีข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ควรตระหนักถึงการบริหารจัดการโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม โดยเฉพาะการประสานความร่วมมือกับชุมชนอย่างเข้มแข็งและความร่วมมือกับโรงเรียนในสังกัด มีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการข้อมูลและจัดทำสารสนเทศเพื่อการบริหารให้ครอบคลุมขอบข่ายงานทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป อีกทั้งยังมีข้อเสนอแนะว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ควรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยการพัฒนาทักษะเดิม(Re-Skills) เพิ่มพูนทักษะใหม่ (Up-Skills) สร้างทักษะใหม่ (New-Skills) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี, 2565)

ทั้งนี้งานกิจการนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนจึงมีหน้าที่ในการอบรมบ่มเพาะนิสัยนักเรียน แก้ไขปัญหา ชัดเกล้า และปลูกฝังสิ่งที่ดีงาม ให้เกิดแก่เด็ก ให้เด็กได้พัฒนาตนให้เจริญงอกงามทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องจัดเตรียมนักเรียนให้มีคุณสมบัติสอดคล้องกับสภาพสังคมไทย ตัวแปรที่สำคัญที่สุดในการบริหารจัดการเพื่อที่จะนำพาไปสู่เป้าหมายคือ ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งจะต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาตนเองสู่การเป็นผู้นำที่ดี มีทักษะความเป็นผู้นำ มีปัญญา มีความรู้ความสามารถ มีความฉลาดทางอารมณ์ มีความกล้าหาญทางจริยธรรมและมีทักษะในการใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาเพื่อการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพทั่วทั้งโรงเรียน งานกิจการนักเรียนเป็นอีกหนึ่งภาระงานที่สำคัญ โรงเรียนมีบทบาทหน้าที่จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียนครบถ้วน และเป็นปัจจุบันเพื่อช่วยให้ครูเข้าใจ เข้าถึงและพัฒนาผู้เรียน โดยผ่านกระบวนการและการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ สำหรับงานกิจการนักเรียนมี 6 ภารกิจ ได้แก่ 1)การวางแผนงานกิจการนักเรียน 2)การบริหารงานกิจการนักเรียน 3)การส่งเสริมพัฒนาให้

นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม 4)การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5)การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 6)การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2562)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบทักษะผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี
2. เพื่อทราบการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารกับการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีแผนแบบการวิจัยในลักษณะของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว ศึกษาสภาพการณ์โดยไม่มีการทดลอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัด ราชบุรี จำนวน 26 แห่ง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางประมาณตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 24 แห่ง โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และหัวหน้างานกิจการนักเรียน 1 คน จากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง 24 แห่ง รวม 48 คน

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Opinionnaire) จำนวน 1 ฉบับ 3 ตอน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด อายุราชการ ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน โดยมีลักษณะเป็นตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับทักษะผู้บริหาร ตามแนวคิดของ ดุบริน (Dubrin)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2560 (ปรับปรุง พ.ศ.2562) ของสำนักงานเลขาธิการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งแบบสอบถามในตอนทั้ง 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's rating scale)

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม (Opinionnaire) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและนำผลการศึกษามาสร้างและพัฒนาเป็นแบบสอบถามภายใต้คำปรึกษาของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น และนำไปให้กับผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ ตรวจสอบพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหา กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Objective Congruence) แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่มีความเที่ยงตรงและความถูกต้องของเนื้อหา ซึ่งข้อคำถามทุกข้ออยู่ระหว่าง 0.80-1.00

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม จำนวน 15 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน รวม 30 ฉบับ

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาคำนวณหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทักษะผู้บริหาร เท่ากับ .963 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการดำเนินงานกิจการนักเรียน เท่ากับ .970 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .978

ขั้นตอนที่ 5 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง
ผลการศึกษา

วัตถุประสงค์ที่ 1. ผลการวิจัยพบว่า ทักษะผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี โดยภาพรวม (X_{tot}) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยเทศจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ทักษะด้านการเมืองในองค์กร ทักษะระหว่างบุคคล ทักษะด้านการวินิจัย ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านเทคนิค ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่ามัธยเทศเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี โดยภาพรวม (X_{tot})

(n = 48)				
ด้าน	ทักษะผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	ทักษะด้านเทคนิค (x_1)	4.60	0.58	มากที่สุด
2.	ทักษะระหว่างบุคคล (x_2)	4.68	0.53	มากที่สุด
3.	ทักษะด้านความคิดรวบยอด (x_3)	4.63	0.51	มากที่สุด
4.	ทักษะด้านการวินิจัย (x_4)	4.65	0.58	มากที่สุด
5.	ทักษะด้านการเมืองในองค์กร (x_5)	4.70	0.51	มากที่สุด
รวม (x_{tot})		4.65	0.49	มากที่สุด

วัตถุประสงค์ที่ 2. ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี โดยภาพรวม (Y_{tot}) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยเทศจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม การ

ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การวางแผนงานกิจการนักเรียน การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน การบริหารงานกิจการนักเรียน และการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าอยู่ระหว่าง 0.38 – 0.55 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี โดยภาพรวม (Y_{tot})

(n = 48)

ด้าน	การดำเนินงานกิจการนักเรียน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1.	การวางแผนงานกิจการนักเรียน (Y_1)	4.76	0.39	มากที่สุด
2.	การบริหารงานกิจการนักเรียน (Y_2)	4.70	0.48	มากที่สุด
3.	การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Y_3)	4.80	0.41	มากที่สุด
4.	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Y_4)	4.79	0.38	มากที่สุด
5.	การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน (Y_5)	4.76	0.44	มากที่สุด
6.	การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน (Y_6)	4.64	0.55	มากที่สุด
รวม		4.74	0.40	มากที่สุด

วัตถุประสงค์ที่ 3. ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหาร กับการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกในระดับสูง ในลักษณะคล้ายตามกัน

การดำเนินงาน กิจการนักเรียน ทักษะผู้บริหาร	การวางแผนงานกิจการนักเรียน (Y_1)	การบริหารงานกิจการนักเรียน (Y_2)	การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Y_3)	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน (Y_4)	การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน (Y_5)	การประเมินผลการดำเนินงานกิจการ นักเรียน (Y_6)	ภาพรวม (Y_{tot})
ทักษะด้านเทคนิค (X_1)	.561**	.720**	.687**	.712**	.667**	.734**	.757**
ทักษะระหว่างบุคคล (X_2)	.434**	.689**	.518**	.632**	.670**	.630**	.662**
ทักษะด้านความคิดรวบยอด (X_3)	.678**	.803**	.718**	.805**	.785**	.803**	.850**
ทักษะด้านการวินิจฉัย (X_4)	.558**	.773**	.584**	.669**	.685**	.666**	.727**

ทักษะด้านการเมืองในองค์กร (X ₅)	.434**	.621**	.448**	.676**	.627**	.595**	.634**
ภาพรวม (x _{tot})	.585**	.792**	.650**	.765**	.752**	.752**	.797**

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ทักษะผู้บริหารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสภราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า ทักษะผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสภราชบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสภราชบุรี เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก มีประสบการณ์ในการบริหารงานสามารถกำหนดหลักการและวิธีปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม รู้จักจัดลำดับความสำคัญของงานและรู้จักเลือกบุคลากรให้ปฏิบัติงานได้ตรงตามความรู้ ความสามารถ ใช้ทักษะด้านความรู้ความคิดในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นอย่างชาญฉลาด สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคล ปฏิบัติงานด้วยความเป็นกัลยาณมิตรกับบุคลากรในโรงเรียน มีเทคนิคและทักษะในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ทำให้งานบรรลุเป้าหมายได้ตรงตามความประสงค์ และที่สำคัญผู้บริหารมีความสามารถในการวางแผนปรับเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติงานให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง นับเป็นผู้บริหารยุคใหม่ที่ให้ความสำคัญกับการทำงานบริหารงานอย่างมืออาชีพ มีความคิดสร้างสรรค์มีความสามารถในการระดมความคิดจากบุคลากรในโรงเรียนเพื่อนำมาใช้ในการวางแผนและแก้ปัญหา มีการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการบริหารงานตามความสามารถและความชำนาญเหมาะสมตามบริบทและความแตกต่างของโรงเรียน ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนภัทร เทพสถิต ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสภราชบุรี พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ธนภัทร เทพสถิต, 2566) สอดคล้อง เพ็ญศิริ ฤทธิกรณ์ ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (เพ็ญศิริ ฤทธิกรณ์, 2560) และสอดคล้องกับ อรพรรณ ชันแก้ว ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งความสุขของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในเขตภาคกลาง พบว่า ทักษะของผู้บริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (อรพรรณ ชันแก้ว, 2565)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสภราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า การดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสภราชบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสภราชบุรีมีการกำหนดรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน สามารถดำเนินงานกิจการนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ เหมาะสมกับงาน มี

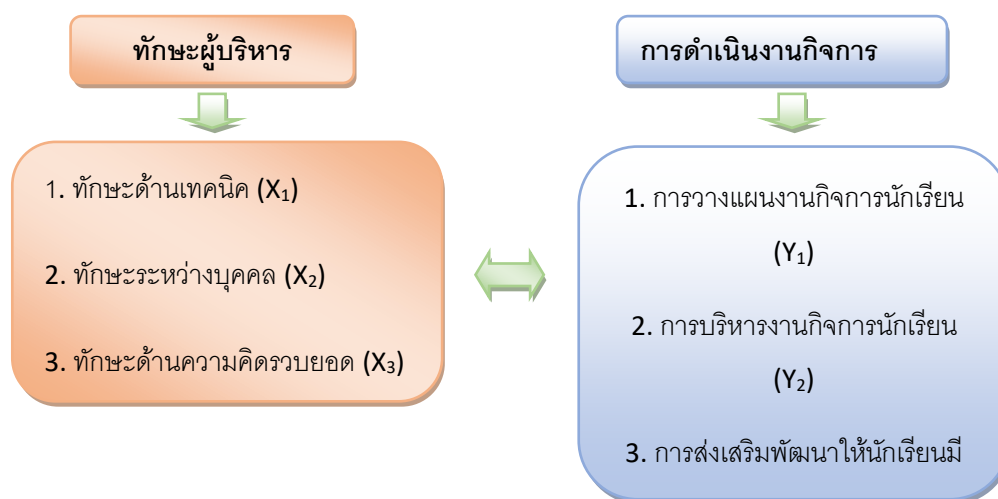

หลักเกณฑ์และมาตรฐานในการปฏิบัติงาน โดยการดำเนินงานกิจการนักเรียนถือเป็นงานสำคัญงานหนึ่งของโรงเรียน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม และพัฒนาให้นักเรียนเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย และจิตใจ มีความประพฤติที่ดี อีกทั้งยังมุ่งหวังให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ เป็นคนเก่ง คนดี และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข สามารถเป็นพลเมืองโลกที่ดี โดยผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรีให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานกิจการนักเรียน ส่งผลให้การพัฒนานักเรียนเป็นไปในแนวทางที่ดี สามารถพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ทิพย์มาศ สำแดง ได้ศึกษาเรื่อง ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี พบว่า การดำเนินงานกิจการนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ทิพย์มาศ สำแดง, 2566) และสอดคล้องกับ ณิชาวรรณ บุญรอด ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี พบว่า ระดับการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ณิชาวรรณ บุญรอด, 2566)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ทักษะผู้บริหารกับการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี มีทักษะผู้บริหารที่ดีเป็นผลทำให้การดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารที่มีทักษะ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ สามารถทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น สามารถนำเทคนิคที่หลากหลายมาใช้ในการบริหารงาน นอกจากนั้นผู้บริหารโรงเรียนที่สามารถสื่อสารได้ดี มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคลากร จะทำให้การดำเนินงานกิจการนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี และรับฟังปัญหาของผู้ปฏิบัติงาน จะส่งผลให้ผลลัพธ์ของการดำเนินงานดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ วชิรินทร์ จันทโร ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกับผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับสูง (วชิรินทร์ จันทโร, 2563) และสอดคล้องกับ สรวิต เพชรภูมิภัทร ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนโดยรวมเชิงบวกในระดับสูง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 (สรวิต เพชรภูมิภัทร, 2564)

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาทักษะผู้บริหารโรงเรียนกับการดำเนินงานกิจการนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ทำให้พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีทักษะผู้บริหารสูง การดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจะสูงตามไปด้วย โดย ทักษะด้านความคิดรวบยอด กับการดำเนินงานระบอบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสัมพันธ์คล้อยตามกันมากที่สุด

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 สามารถสรุปได้ว่า ทักษะผู้บริหารเป็นความสามารถที่สำคัญของผู้บริหารในการบริหารงานต่าง ๆ ภายในโรงเรียน รวมไปถึงการบริหารงานและการดำเนินงาน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนมีทักษะผู้บริหารที่ดีเป็นผลทำให้การดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารที่มีทักษะ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ สามารถทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นสามารถนำเทคนิคที่หลากหลายมาใช้ในการบริหารงาน นอกจากนั้นผู้บริหารโรงเรียนที่สามารถสื่อสารได้ดี มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคลากร จะทำให้การดำเนินงานกิจการนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี และรับฟังปัญหาของผู้ปฏิบัติงาน จะส่งผลให้ผลลัพธ์ของการดำเนินงานดียิ่งขึ้น

บทสรุป

สรุปผลการวิเคราะห์ทักษะผู้บริหารโรงเรียนกับการดำเนินงานกิจการนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี พบว่า 1) ทักษะผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรีโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรีโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ทักษะผู้บริหารโรงเรียนกับการดำเนินงานกิจการนักเรียน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในลักษณะคล้ายตามกันทุกคู่

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ควรมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารงาน มีการฝึกอบรมให้มีความเชี่ยวชาญในการใช้เทคนิค เครื่องมือในการปฏิบัติการกิจ ส่งเสริมให้ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลายมาใช้ในการบริหารได้เหมาะสมกับสภาพของหน่วยงาน

2) ควรให้ความสำคัญเรื่องการประเมินผล ซึ่งให้ผู้รับผิดชอบเห็นปัญหา และผลกระทบ เนื่องจากการประเมินผลเป็นการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลของการดำเนินงานมาเปรียบเทียบกับ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ว่าได้ผลตามที่กำหนดไว้เพียงใด มีบทบาทความสำคัญในการนำข้อมูลไปใช้ ปรับปรุงงานในด้านการบริหารกิจการนักเรียน เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3) ควรมีการกำหนดนโยบายระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการพัฒนาเทคนิคผู้บริหารในด้านต่าง ๆ และส่งเสริมการพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียนใน แต่ละโรงเรียน เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับที่สูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในเชิงการนำวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับทักษะผู้บริหารกับการดำเนินงานกิจการนักเรียนของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอื่น ๆ

2) ควรศึกษาเกี่ยวกับทักษะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานกิจการนักเรียนของ โรงเรียน

3) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานกิจการนักเรียนของ โรงเรียน

4) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- ณิชารรณ บุญรอด. (2566). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี. *วารสารนิติรัฐ*, 1(1): 23.
- ธนภัทร เทพสถิต. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับ คุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 5(2): 241.
- ทิพย์มาศ สำแดง. (2566). ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับการดำเนินงานกิจการนักเรียนของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี. *วารสารวิชาการ สถาบันพัฒนาพรวิทยากร*, 6(1): 41.
- เพ็ญศิริ ฤทธิกรณ. (2560). ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรสมรรถนะสูง ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 8(1): 166.
- วัชรินทร์ จันทโร. (2563). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล*, 6(2): 86.
- สรวิศ เพชรภูมิภัทร. (2565). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับ ประสิทธิภาพการบริหารกิจการนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12. *วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์*, 7(1): 109-110.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษาราชบุรี. (2565). การศึกษาสภาพการบริหารตามมาตรฐาน การปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษาราชบุรี. *ราชบุรี:สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษาราชบุรี*, 80-87.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2562). *มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2560 (ปรับปรุง พ.ศ.2562)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ 1.
- สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *นโยบายปีงบประมาณ พ.ศ. 2560* สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: 2.
- อรพรรณ ชันแก้ว. (2565). ทักษะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งความสุขของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในเขตภาคกลาง. *วารสารนวัตกรรมจัดการศึกษาและการวิจัย*, 4(2): 81.
- Andrew Dubrin. (2012). *Essential of Management*, 9th ed. Ohio: South-Western Cengage Learning.